

SKRÄMDE VILDSVIN

EN UNGHUNDS UTVECKLING

BB-gruppens Birger Fransson berättar om "skolgången" för en Västsibirisk Lajka där målet var att den i första hand skulle bli en ställande jakt-hund. Hunden, som heter Enzo, visade en lovande talang som ung, men tyvärr hände det som inte fick hända - Enzo lärde sig att skrämma viltet på flykten i stället för att ställa det.

Text: Barbro Börjesson
Foto: Birger Fransson

I början av jaktsäsongen var Enzo för ung för att få jaga, men han fick vara med i skogen för att bekanta sig med dofter från de viltslag vi hade på jaktmarken. Vi tränade mycket lydnad i skogen, framför allt inkallning under varierade svårigheter. När han fick söka ut gjorde han det bra och kom tillbaka på min inkallningssignal. Jag tyckte tidigt att han hade goda förutsättningar att utvecklas till den jakthund jag önskade och hade en riktigt go' känsla varje gång vi kom hem från skogen.

Så en dag kom ett första ståndsfall, och det stod fast i upptaget. Jag smög in och såg att Enzo hade ställt en stor älg-tjur. Jag ville inte störa utan bara se och försöka förstå hur hunden skulle uppleva sin allra första viltkontakt. Han arbetade med älgturen i nästan tre timmar innan han bröt. Älgen gick iväg och jag valde att kalla in hunden. Jaktsäsongen fortsatte och Enzo ställde många djur i upptaget och om något djur drog iväg så följde han bra. Det sköts några vildsvin för honom innan säsongen var slut. Jag var nöjd och tyckte att hunden utvecklades på rätt sätt till den ställande hund jag ville ha.

INGA STÅNSKALL

Det blev uppehåll i jakten för oss och när vi startade nästa säsong märkte jag att Enzo hade svårt att ställa viltet. Jag upplevde att han oftast var alltför övertänd och bara

sprang, och när han kom i kontakt med ett djur var han så närgången att han skrämde det i sken. Jag beslöt att aldrig skjuta för honom när han kom med vilt i rörelse utan bara skjuta när det var fast ståndsfall. Jaktsäsongen fortsatte och det blev sken efter sken och knappt några ståndsfall alls. Jag funderade fram och tillbaka hur jag skulle kunna komma tillrätta med problemet.

Mot slutet av säsongen släppte jag Enzo tillsammans med hans far, som jag visste var både erfaren och duktig. När den äldre hunden ställde ett vildsvin sökte Enzo vidare och hittade några andra som han skrämde på flykt. Jag kunde följa honom i nästan åtta kilometer innan han bröt och jag kunde kalla in och koppla upp honom.

När vi kom in på vår jaktmark igen släppte jag honom på nytt. Nu var han väldigt trött, men han sökte ändå ut och plötsligt kom det ståndsfall! Tyvärr övergick det till gångstånd, men bara ett kort stycke innan det blev ståndsfall igen. Jag smög mig in och fick möjlighet att belöna hunden med att skjuta "hans" vildsvin i exakt rätt situation. Efteråt tänkte jag att den här lyckade erfarenheten skulle han få "sova på" innan nästa jakt.

TREDJE SÄSONGEN

När vi startade tredje jaktsäsongen hade Enzo blivit vuxen. Vi hade fortsatt vår sociala träning för att bygga en stark

relation och jag kunde klart konstatera att hunden uppträdde mer moget nu. Vid första släppet startade han direkt med bra sök och ståndsfall i upptaget. Hans arbetssätt var mycket mer fokuserat än tidigare och nu kunde han ta det lugnt när han fick viltkontakt. Det sköts några vildsvin för honom och jag drog slutsatsen att han framför allt blivit modigare och därför kunde avväga arbetssättet mot det motstånd han fick från viltet. Jag upplevde att han först nu som vuxen hund kom in i rätt sinnesstämning när han fick viltkontakt. Han förivrade sig inte utan hade förmåga att möta upp mot viltets agerande på ett koncentrerat sätt. Hela den säsongen bjöd på lyckade jakter och jag fick tillbaka min go' a känsla.

EFTERTANKAR

Hundar är olika och deras mentalitet utvecklas i olika takt beroende på hur hundens "jag" är komponerad. En jaktvillig och överdrivet livlig hund kan behöva längre mognadstid innan koncentrationsförmågan klarar av att styra hundens agerande när den blir hårt engagerad.

När Enzo släpptes första säsongen gick han igång på sin stora jakt- och kamplust, men hans mod och koncentrationsförmåga var ännu inte i balans och därför blev den säsongens erfarenheter inte alls bra.

Som jägare vill vi gärna starta en hund tidigt och sätter stort värde i att få till tidigt

jakt. Men det finns risker i att tänka så. Förutom det jag råkade ut för, att hunden lär sig något jag inte gillar, varnar jag för att en oerfaren hund kan råka illa ut vid kontakt med ett stort djur. Det kan resultera i att hunden inte vill jaga det viltslag den blivit skrämmd av. Om jag inte lagt en bra grund för lydnad och kontakt kan det hända att en hund med stor jaktlust utvecklas till vad vi kallar en jaktidiot, vilket betyder att den jagar enbart för sin egen skull och därför blir omöjlig att få kontakt med i skogen.

Om en hund tar för vana att sätta viltet i sken är det dumt att skjuta även om tillfälle skulle ges. Vi får utgå ifrån att ett skjutet vilt är en stor och viktig belöning för en jakthund och ger den erfarenhet att bete sig på liknande sätt vid nästa viltkontakt. Jag måste alltid tänka på i vilken situation jag ska skjuta. Jag hör då och då att man beklagar sig över att en ställande hund inte håller i ståndskallet utan agerar för att få igång viltet. I de flesta fall tror jag att orsaken är att hunden lärt sig att man skjuter på gångstånd vilket ger hunden belöning i fel situation. Den hunden lär sig att skälla en kort stund och sedan gå på för att få viltet att röra sig.

När Enzo den tredje säsongen ställde bra tänkte jag extra mycket på hur viktigt det var att belöna honom i rätt situation. Jag sköt bara när han var fokuserad och höll viltet bra. Jag varierade också tiden till skott och de första gångerna belönade jag tidigt, men succesivt fick hunden jobba längre och längre innan skotten kom. Jag var också noga med att Enzo fick avreagera på egen hand vid viltet, och efter att han hade lugnat sig kallade jag in honom. När djuret var urtaget gick jag alltid iväg med hunden först, och sedan drogs djuret ut. Jag vill absolut inte riskera att hunden skulle trigga igång på nytt och stressa upp sig, något jag vet är vanligt!

Jag förespråkar att inte starta sin hund för tidigt, utan planera för att den unga hundens erfarenheter skall bli så bra det bara går. Bra erfarenheter ska också hinna sjunka in, så när resultatet blivit som du önskar bör du låta det gå en tid innan du släpper igen. Min erfarenhet är att det ger bästa förutsättningar för att hunden skall utvecklas rätt och hålla länge! ■

